

ПАУЛИНА СТАНЧЕВА
ГОРДОСТТА НА ВНУЧКАТА,
ГОРДОСТТА НА БАБА

chitanka.info

Внучката се втурва вкъщи като стихия. Блъска вратата и застава сред стаята неподвижна. Косите ѝ са разрошени от тичане, бузите порозовели.

— Какво става с тебе, дете!?

— Виж я, бабо! — почти шепне тя и гласчето ѝ трепери от вълнение. — Виж я! — И не смее да извие тънкото бяло вратле, защото се бои да не развърже или да не развали хубавите гънки на червената пионерска връзка.

Аз гледам обичното мило личице в новото червено сияние и също се вълнувам.

— Честито! — казвам. — Ти си вече голяма!

И тя наистина като голяма започва да разказва за преживения и незабравим празник — приемането им в пионерската организация на борда на миноносеца „Дръзки“. Разказва за котелното отделение, където е работил Вапцаров, за кубрика, в който е писал стихове, за неравния нощен бой с турския флот през 1912 година и торпилирането на крайцера „Хамидие“.

— Юнак миноносец бил „Дръзки“, разбираш ли, бабо? Четиридесет пъти бил по-малък от крайцера, а го ударил така, че трябвало да го откарат на буксир до Цариград това страшилище с потънала предна част.

— А сам ли е бил твоят юнак миноносец в този бой? — питам аз и хитро се усмихвам.

— Ннне! Защо! Били няколко, но „Дръзки“ използвал тъмнината и се приближил най-много до крайцера. Другите също атакували, но техните снаряди потънали в морето, без да ударят врага. И моят миноносец станал герой.

— Да! А моят — не! И въпреки това аз си спомням за него с любов — прошепвам аз на внучката, която ме гледа с изумени очи и с такова любопитство, че трябва да отговарям на много въпроси. Тя забравя дори възела и хубавите гънки на своята нова пионерска връзка, прегръща ме с две ръце и моли:

— Аз ти разказах, разказвай сега ти, бабо! Къде си виждала миноносеца!

— В Бургаското пристанище.

— И ти си се качвала на него?

— Да! — смея се аз.

— Но когато си била малко момиче, нали е нямало пионерска организация, как така си се качвала на военен кораб? — Внучката е вече готова да се разплаче. — Защо не разказваш, а?

И аз започвам да разказвам.

— Беше война. Лоша война. Баща ми, твоят прадядо, беше на фронта, а ние ядохме хляб корав и черен като спечена тухла. Газ нямаше. За мляко само си мечтаехме. Дядо ми ходеше да лови риба в блатото и така преживявахме. Той ме учеше да кърпя рибарски мрежи с дървена совалка, да варя чорба от попчета най-вкусната рибена чорба, която съм яла през живота си.

— Каквато вариш сега, нали, бабо? — прекъсва ме внучката.

Аз се усмихвам, макар и спомените от това време да не са весели и забавни. После продължавам.

— Имах един чичо. Казваше се Михаил, но аз му виках „чичо Михо“ Беше матрос на миноносеца „Строги“. Когато корабът се прибираше в пристанището, той винаги идваше да ме вземе от къщи и ме водеше при своите другари.

Аз страшно много се гордеех с моя чичо! Той беше висок, с почерняло от морските ветрове лице, със синя галанка и моряшка барета със златен надпис „Миноносец «Строги»“ на рипсената панделка, чиито дълги краища се вееха на вятъра. От всичко у него тия веещи се краища на моряшката му барета най-много ми харесваха и най-много ме вълнуваха. Вървах до него из улиците, които водеха към пристанището, и се чувствавах на не знам кое небе от радост. Мислех си, че всички ми завиждат. И сигурно така беше. Завиждаха ми поне децата, когато ме срещаха с него, хванати за ръка. Ще минем през малката градина пред пощата и ще спрем пред железните порти на пристанището. Във военно време, то се знае, че „външно“ лице не може да влезе в района на пристанището, но чичо Михо ще заяви на стражата, че съм „негово“ момиченце и стражата ще ме пусне. Тогава бързо, бързо ще пресечем железопътните линии и просто ще изтичаме към кея. Поне аз ще тичам, а чичо Михо ще крачи след мене и непременно ще се смее!

Ето ги и моите приятели! Това са миноносците „Строги“, „Смели“, „Летящи“ и твоят „Дръзки“. Акостирали са в една редица като ученици в строй. Цяла ескадра!

Види ли ни някой от миноносците, непременно ще помаха с ръка и ще извика:

— Михале, ти пак ли си водиш момиченцето на гости?

А чичо Михо ще поклати само глава, което значи „да“.

Но изкача ли железния мостик на „Строги“, в който служеше чичо Михо, всички моряци, видят ли ме, ще завикат „Урааа! Нашето момиче иде!“ Всеки ми се радваше, защото може би вкъщи е оставил момиченце като мене, което гладува и което не ходи на училище, защото училището е станало военна болница. И ще се чудят с какво да ме нагостят, с какво да ме зарадват. Но какво ли притежават моряците, които идат от морето? Бучка захар, красиви мидени или стридени черупки, истинско скъпоценно бисерче, случайно открито в някоя мида, или просто, сухар. Всички знаеха, че аз страшно обичам да хрускам сухар. Затова и някои ми викаха „Мишлето“.

А аз обикалям корабчето, надниквам в кубрика, качвам се на командния мостик, надвесвам се над борда и наблюдавам зелената мазна вода, която съвсем мързеливо се плиска в сивия метален корпус на „Строги“. Където и да ида, аз срещам познати лица, когото и да питам за нещо — отговаря ми с радост. А аз най-често питам за торпедния апарат, който е монтиран в средата на кораба. Десетки пъти са ми обяснявали как се „изхвърля“ самодвижещият се снаряд, но аз пак питам. Тогава за пръв път чух и историята на турския крайцер „Хамидие“. Как го торпелирали в една тъмна и мъглива нощ четири миноносеца и как „Дръзки“ успял да го рани.

Когато носех цветя (а това правех винаги, когато можех), аз накичвах „оръдието“ и сякаш с моите латинки или богородички то ставаше още по-силно и по-могъщо. Уверена бях, че така накичено, то би могло да улучи с торпедото си от хиляди мили разстояние не само някакъв си турски крайцер, но и всички вражески ескадри на света!

По-късно ще се сбогувам с всички поотделно и чичо Михо ще ме отведе вкъщи. След преживяното, разбира се, аз се чувствувах още по-горда, още по-важна.

Минаваше седмица, две, понякога месец и чичо Михо отново идваше у нас! Леле! Как се радвах! Мама трябваше да разпалва дървени въглища, да топли желязната ютия, да ми глади поличката, блузката, корделата. И натъкмена, нагласена аз пак тръгвах.

Но веднъж се случи нещо необикновено.

— Както се случва в приказките ли? — не се стърпява и ме прекъсва внучката, сгушена в прегръдките ми.

— Не-е! Такова нещо и в приказките не се случва. Представи си: минаваме с чичо Михо оживените улички до пристанището. Стражата ни дава път. Изтичваме през линиите и стигаме до кея. Качваме се на „Строги“. Разговаряме с всички, черпят ме, кича с любимите латинки любимото „оръдие“, после сядам и се свивам на куп въжета някъде към кърмата и останала съвсем сама, наблюдавам летежа на чайките около мачтите и мечтая за далечни морета, за робинзоновски острови, за коралови рифове и кой знае за още какво. Най-много, разбира се, мечтая за края на войната и за завръщането на татко от фронта.

И съвсем не чувам остро изсвирване на моряшката дутка, внезапно дадената тревога, дрънченето на котвената верига, бумтежа на машините. Когато изведнъж разбирам, че миноносецът се е откъснал от кея, че излиза навън от вълнолома, че взема курс към открито море, аз съвсем не се уплашвам. Пък и защо да се плаша? Нали на кораба е чичо Михо? Нали на кораба всички са ми приятели? В този миг си спомням едно тяхно обещание: завърши ли войната, те непременно ще ме поразходят с миноносеца из залива. Може би войната е свършила точно сега и моряците са вдигнали котва, за да изпълнят своето обещание. Това беше чудесно! Значи, край на тухления хляб, край на мамините тревоги! Скоро ще се върне и татко!

И се развиках. Тогава ме чуха и към мене изтичаха изплашени моряци и още по-изплашеният чичо Михо! Сякаш корабът потъваше. Такава паника и тревога се вдигна. „Ами сега?“ — викаха всички в един глас. „Как го забравихме това мишле?“ „Може да е маневра, а може да е бой!“ „И маневра да е — викаше друг — можем да целунем някоя мина, заливът е пълен с тия рогати играчки!“

Аз разбрах: това не беше „разходка“. Но не се уплаших. Ето че и аз ще участвувам във войната! Ще торпилирам вражески кораби и ескадри, ще превързвам ранени. После ще разказвам на децата. Ако пък „целунем“ мина, ще загина като герой.

През това време чичо Михо викаше: „Трябва да я свалим!“ „Къде бе, Михале — в морето ли?“ А друг додаваше: „Види ли я мичманът — закъсваме!“ „Че скрийте ме в кубрика — предложих аз, — ще си кротувам, докато трае боя!“ Всички се разсмяха на моите думи, но без да се бавят, ме преведоха зад комина, свалиха ме в задушния кубрик,

качиха ме на една койка и ми дадоха да разглеждам албуми и книги с картинки. Но на мене до снимки и до картинки ли ми беше? Очите ми бяха впити в кръглото прозорче — илюминатора — и все чаках да видя нещо интересно, нещо страшно, нещо забележително. Но виждах само сиво-зелената вода и нищо друго. От време на време чичо Михо или някой друг матрос ми носеше моряшка чорба, сухари, компот. Ако беше чичо Михо, казваше: „Не се плаши, няма нищо страшно!“ Ако беше друг — смееше се: „Мишле, да не заревеш, когато почне боят!“

— И... какво стана, бабо? — задъхана от интерес, нетърпеливо пресича моя разказ внучката. — Страшен ли беше боят?

— За мое голямо огорчение не се стигна до бой. Това беше само маневра на открито море.

Внучката ме поглежда с голямо разочарование.

— Е и после...

— После... После миноносецът пое обратен курс към пристанището. Спряхме там, откъдето бяхме тръгнали. Пуснахме котва. Когато чичо Михо ме хвана за ръка и ме поведе към мостика, аз се обърнах и погледнах латинките на „оръдието“. Те бяха поуухнали, но това отдалече почти не им личеше. Помахах на моите приятели с ръка и гордо тръгнах към къщи.

Все пак бях минала между мините и жива и невредима се бях върнала на брега. А това не беше малко геройство.

— Даа, интересно е това, което си преживяла, бабо, аз не споря — каза сериозно внучката, — но все пак, съгласи се и ти, че да получиш пионерска връзка на миноносеца „Дръзки“, не е по-малко интересно.

Трябва да се съглася, че е така.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.